

1925. december 3.
Zsoldos tanulószov
 Az ország legelőször és legjobban...
 Budapest, VII. Dohány-u. 81. Tel. 1.124-47

Kárpitos kellékek
 Árak: 1590, 570, 690, 420, 780, 25, 345, 260, 5.50, 4.50, 75, 45, 25

hét!
hét!

3181
 Dr. Ramasetter Róbert Budapest
 I. Diszter 2. II. 8.
 Szerkesztő: Szekesztó
 Kiadóhivatal: 977
 Sz. M. Str. — 538

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
 Romániában
 Egész évre — — 350
 Félévre — — 450
 Negyedévre — — 240
 Egy hónapra — — 85
 Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 le
 Bukarestben — — 5
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — — 35
 Egy szám — — 1.50

1925. december 4. Péntek | Kolozsvár * VIII. évfolyam * 277. szám | 5686. Kiszlev 17

Spódium

A gyűlöletnek úgy van szüksége alantás vádák kihilására, mint a tüdőnek a levegő beilegzésére. Nem fontos, hogy igazak e a vádak, vagy sem, a fő az, hogy elhangozzanak. Az antiszemita-izgatás is mindig olyan vádakkal lép a porondra, melyeket maguk a kitalálók sem hisznek el. A lélektan tanulegái szerint azonban a hazugságok sokkal inkább találnak talajra a kulturátlan és tudatlan tömegben, mint az igazságok.

A háborús atmoszféra mindig kitermel magából ilyen szörnyű hazugságokat, rendszerint igen tudatosan, hogy felszítva velük a tömegek dühét, könnyebben tudja kihilásni ezt a dühöt politikai, vagy hatalmi céljaira. Ilyen kihilományok különösen a világháború alatt és után szaporodtak el és fertőzték meg a béke lehetőségének légkörtét.

Bizonyára voltak olyanok is, akik azzal vádolták meg a németeket, hogy emberhust esznek és eleveven égetik el a kezükbe került hadifoglyokat. Hogy ez a rágalom nem vált közkeletűvé, csak annak köszönhető, hogy az európai mentalitás mai fokán ilyen borzalmakat már nem tud komolyan elhinni. De mindmáig tartotta magát az a hír, hogy a németek a háborúban elesett katonák csontjaiból spódiumot készitettek s a tömeggyilkolás üzemben elhullott emberekből egy másfajta ipari üzem szükségleteit elégitették ki.

Henderson, az angol alsóház tegnapi ülésén erre vonatkozólag interpellálta meg a külügy-minisztert.

Nem mintha az angol munkáspárt perere is elhítte volna ezeket a bornirt vádakat, hanem nyilvánvalóan azért, hogy erre az interpellációra adandó válasszal mindörökké elvegye ennek a vádnak méregfogát.

A locarnoi békemű legfőbb szerzője: Chamberlain művéhez méltó feleletet adott erre az interpellációra. Ideje is volt végre, hogy a háborús mentalitásnak ezt a borzalmas csökevényét felelős államférfi diszkreditálja, mert hiszen igazi békét a babonák és a ráfogások kihilása nélkül nem lehet elképzelni. Nagyon sok háború és nagyon sok vérengzés történt meg már csak azért, mert idegen érdekek szolgálatában az egymással szembenálló tömegeket sikerült olyan babonákkal és tévhittekekkel megfertőzni, amelyek végül is vérengző gyűlöletre vezettek. Minden szerződés papirrongy marad addig, amíg a szerződés érvényét a lelkek kiengesztelődése nem pecsételi meg. A bizalmatlanság mindig a rágalom és babonák forrása volt. A babonát és a rágalom lehetőségét kell tehát kiirtani, ha azt akarjuk, hogy a béke igazi záloga: bizalom lépjen a régi gyűlölet helyébe. Néha az vezet gyűlöletre, ha anyagi érdekeinkben játszanak ki bennünket, de még inkább és még többször vezetett embertelen vérengzésre és gyűlölködésre az, ha egy idegen népre, vagy fajra az embertelenség vádját tudjuk ráfogni. Ez történt a németekkel is. A hatalmi jelszavak és hatalmi érdekek egymagukban nem voltak elegendők arra, hogy a német néppel szembe lehessen állítani a háborúban az ellenkező oldalon résztvett népek gyűlöletét. A gyűlölet parazitái tehát gondoskodtak olyan rágalmakról, amelyek — mialatt az emberiség jelszavaival voltak feldiszitve — az embertelenség céljait szolgálták.

Chamberlain megnyugtató válasza igazi be-tetőzése a locarnoi békeműnek és megindítója annak a tisztulási folyamatnak, amelynek végül is el kellett jönnie, hogy a gyűlölet magvai helyett a jövődö humuszába a kiengesztelődé

hiliomának palántái ültetessenek el. A gyűlölet jelszavai helyett új jelszavakra van szüksége az emberiségnek, a képzeletnek olyan re-velációra, amelyek nem egymás ellen hangolják a népeket, hanem megértetik velük: lehet élni, lehet szépen élni anélkül, hogy egymást fenevadaknak és rablóknak nézzük,

lehet élni úgy, hogy egymásról a legtiszteletre-méltóbb véleményünk legyen. Majd, ha ez a közhangulat fog dominálónvá lenni Európa népei között, akkor kezdődik el egy új európai kultúra korszaka, mintegy tagadásaképen annak a másíknak, mely a locarnoi szerződésekkel — reméljük mindörökké — lezárult.

Borzalmas fagy és pusztító hóviharok egész Európában

Magyarországon és Bulgáriában katasztrófális méreteket ölt az abnormális időjárás

(Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosba érkezett jelentések szerint egész Európaszerte óriási viharok dühöngenek. Lengyelországban az óriási viharok miatt a vonatok óriási késéssel közlekednek. A lengyel vonatok fél-söt háromnegyednapos késéssel érkeznek meg a román határra. Hasonló okok miatt Jugoszláviában is súlyos akadályok vannak a vonatok rendes közlekedésében. Az elmúlt éjszaka folyamán a vonatok kakanjai betagytak s így nem folytathatták utjukat.

Magyarországon szintén nagy hóviharok pusztítanak. Miskolcon és környékén huszonnégy órán át borzalmas hóvihar dühöngött. A vihar jelentékeny károkat okozott. Több villamoskocsi kisklott, egyes külteki házakból huszonnyclo családót ki kellett lakoltatni, mert a házak teteje, melyben laktak, bedőlt.

Bulgáriában a fagy és hideg óriási méreteket öltött. Számos ember megfagyott. A vonatok 12 óras késéssel közlekednek.

„Az állam érdeke a kisebbségekkel való megegyezés”

Tatarescu miniszter nyilatkozata. Bukarestbe utaztak a kisebbségek képviselői

(Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara tegnapi ülése után a kisebbségi képviselők kérdést intéztek Angheliescu miniszterhez, hogy tulajdonképen milyen módosítások történtek a magánoktatási törvényjavaslaton. Minthogy a miniszter kitérő válasszal akart szabadulni, Sándor József és más kisebbségi képviselők körülvették Angheliescut és a parlamenti szokásokra bivatkozva, követelték a módosítások ismertetését. A képviselők és a miniszterek között élénk vita keletkezett, amelynek az időközben odaérkező Duca külügyminiszter vett véget.

Sándor József egyébként tegnap táviratilag Bukarestbe hívta a Magyar Párt összes képviselőit, hogy szólaljanak fel a magánoktatási javaslat fölötti vitában. Hasonlóan cselekedtek a többi kisebbségek képviselői is.

A kormány kisebbségi politikájának enyhülésével kapcsolatban a „Curantul“ főszerkesztője beszélgetést folytatott Tatarescu miniszterrel. A miniszter kijelentette, hogy

a kormány az állam érdekében cselekszik, amikor a kisebbségekkel megegyezni igyekszik, nem pedig az esetleges választási paktum érdekében,

mert a választások kérdése az állam érdeke mellett csak másodrendű helyet foglalhat el.

Szíría azonnali kiürítését követelik az arabok Franciaországtól

A druzok új offenzívát kezdtek a Hermon-hegységben

(Kairó, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szíriában kiújultak a harcok. A druzok a Hermon-hegységtől egészen a Litani folyóig súlyos támadásokat intéztek a francia csapatok ellen. A francia repülők állandóan bombázzák a druz falvakat. Ennek ellenére a francia csapatok kénytelenek voltak Raschaja községet újból átengedni a felkelőknek, akik azt felgyújtották.

kormány ejtené meg a választásokat az alkotmányozó nemzetgyűlés megalkotására, amely aztán véglegesen dönt a kormányformáról a belső és külső szuverenitás biztosítása mellett. További feltétele a békének az, hogy

Franciaország mandátumát azonnal szüntessék meg.

további viszonyát Szíriához pedig az alkotmányozó nemzetgyűlés fogja aláírni. Az ideiglenes kormány megalakulásakor a franciák azonnal kezdjék meg Szíría kiürítését.

Jouvenel kormányzó bizik abban, hogy az araboknak tett genfi ígérétei alapján sikerülni fog a tulzott követelések által beállott nehézségeket át-hidalni. Ebben számít Fuad egyiptomi király segítségére is.

— Szomaházy István balesete. Budapestről jelentik: Szomaházy Istvánt, a népszerű pesti író súlyos baleset érte. A sikos jégen tegnap elesett és esésében balkarját eltörte.

Jongleur du Notre Dame

Massenet operájának bemutatója a kolozsvári Román Operában

A szöveg, amelyhez Massenet, ezt a halk, csupa zenei finomságokkal telített operát írta, Anatole France egyik híres novellájából ismeretes előttünk. A szent egyszerűség dicsőítése, a keresztény istenasszony bohócairól szóló történet, amelynek tanulsága minden időken át érvényes lesz és érvényes volt. Őamagában teljes szimbólum ez, mely azt bizonyítja, hogy az igazi hit nemcsak külső cselekedetekben él, hanem a lélek benső tisztaságában, benső megindultságában is. Az opera cselekménye alig több annál, mint amennyit Anatole France novellája mond el nekünk. Egy darab középkor vonul fel előttünk az első felvonásban, középkor, amelyet annyi rágalommal illettek a felvilágosodás dogmatikusai, de amely minden türelmetlensége mellett is tele volt hittel, szent egyszerűséggel, nemes exaltációval. Az első felvonás egy ó-francia klostrom előtti téren játszódik le, ahová a kis város népe éppen vigadozni gyűlt össze. Megjelenik a bohóc, éhesen, fáradtan s mint minden idők bohóca és művésze: üres gyomorral zeng himnuszot az élet örömeinek. A profán dal táncra ösztönzi az összegyűlt tömeget. Javában folyik a vigadozás, amikor a klostrom kapujában megjelenik a szigorú prior és elkergeti a tömeget.

Csak a szegény bohóc marad ott, akit kemény szavakkal dorgál meg a klostrom főnöke, rástítve a vádat, hogy profán cselekedetével megsértette a keresztény áhitatot. A bohóc, akinek lelkében a legszelidebb és legélőbb hit honol, térdreesve kér bocsánatot a priorától. A prior felszólítja a bohócot, hogy bűnét jóvá teendő, lépjen be szerzetesnek a klostromba. A bohóc eleinte vonakodik, mert nem akar megválni a kóbor emberek szabadságától. Ekkor megkondul a déli harangzó, amely ebédre hívja a klostrom szerzetesit és a bohóc engedve éhsége ösztönzésének, átlépi a klostrom küszöbét.

A második felvonás a klostrom nagytermében játszódik le. A szerzetesek kórusa egyházi éneket tanul be éppen, a klostrom szobrása ujonnan készült szobrákat mutatja be a barátoknak, a festő pedig aranycirádákkal ékesíti az ujonnan készült szobrot. A költő, a szobrász, a zenész egymással versengve dicsőítik művészetüket, melyekkel az Ég urának állanak szolgálatában. A szerzetessé vedlett bohóc fájdalommal és kétségbeeséssel nézi ezt a versengést, mert úgy érzi, hogy az ő tudatlanságával és egyszerűségével nem járulhat hozzá az istenasszony dicsőítéséhez. Nagy bánatát elmeséli Bonifácus mesternek is, a klostrom gazdájának és szakácsának, aki felvilágosítja, hogy az istenasszony a legegyszerűbb ember hódolatát is szívesen fogadja, ha az igaz szívből fakad.

A harmadik felvonás a klostrom homályos hajójában játszódik le. Az oltár előtt megjelenik a bohóc, leveti csuháját, mely alatt régi bohóc ruhája rejtezik. Előveszi hegedűjét, egy primitív dalra gyűjt reá és tánc lépésekkel igyekszik kifejezni lelkének szent exaltációját az oltár szobra előtt. A közben a templomba csődült barátok rá akarnek rohanni a bohóca, hogy megakadályozzák „profán” játékában, mellyel — úgy vélik — milyen megsérti a templom szentségét. Ebben a pillanatban azonban égi fény ömlik el az istenasszony szobrán, kezét áldólag teríti a bohóc felé, aki alétan esik el az oltár lépcsőjén. A-prior lelkében hirtelen világosság támad, megérti a bohócot, aki az ő egyszerű játékával akarta hódolatát kifejezni az istenasszony előtt. Égi szöveget zendül, angyalok éneke hallzik s a bohóc ezen égi hangok mellett leheli ki lelkét. Feje fölött a szentek glóriája gyul ki s a barátok térdre esve a bohóc kihült teteme fölött.

Az opera zenéje csodálatos hajlékonysággal simul a lehellestszertűen finom szöveghez. Halk, minden hangosságtól mentes zenei partitúra festi alá azokat a hangulatokat, melyek a középkorban minden csináltság nélkül vették körül a kolostorok belső életét. Az egész zene olyannak tetszett, mint egy oratórium. Massenet a legegyszerűbb eszközöket használja fel a zenei hangulatok megfestésére s ezekkel az egyszerű eszközökkel sokkal többet ér el, mintha különböző fogásokhoz nyúlva. Minden taktusán, minden zenei fázisán megérik az

elmélyültség, mellyel a szerző felfogta a gyönyörű szimbólum lényegét. A partitúra egy formában, mint az egyes részletekben kiért, tiszta, nemes alkotás, amely megkívánja, hogy a közönség is levetkezze a mindennapiságot, ha azt akarja, hogy teljes egészében élvezhesse az opera zenei szépségeit. Bizonyos, hogy egyszerű meghallgatása ennek az operának nem elegendő ahhoz, hogy minden finomságát és minden szépségét átérzhessük. El kell mélyülni benne, hozzá kell hasonlítani.

Az opera olyan művészi kiállításban került előadásra, amely dicsőségére válna a legnagyobb és legelőkelőbb külföldi opera színpadoknak is. Widmann mester legszebb alkotásai közé sorozhatja azokat a díszleteket, amelyek nemesak stílusuk nemes archaizmusával, hanem a dekoráció gazdagságával és nemességével is megragadták a néző fantáziáját.

Százmillió panama a CFR bukaresti javítóműhelyénél

Minden ellenőrzés nélkül díszponáltak a vagonok és mozdonyok javítására kiutalt összegekkel és vasúti anyaggal

(București-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt az ország gazdasági élete a legnagyobb nehézségekkel küzd a szállítási mizériák következtében, a kormánynak a helyzet enyhítésére irányuló intézkedései csak azt segítik elő, hogy a panamisták serege minél könnyebben jusson a közönségen behajtott milliókhoz. A pénzügyminisztériumi csempészés és a repülőgépvásárlási botrány után most újabb panama történt a fővárosban. A grivici pályaudvaron működő állami vasútműhelyekben óriási visszaéléseknek jöttek a nyomára. Ezekben a műhelyekben gyűjtötték össze azokat a vasúti kocsikat, amelyeket az állam nem adott el ócskavas gyanánt kilonként huszonöt lejért a Resicának, hanem kijavításuk után a forgalomnak újból való átadásra szántak.

Vaitoianu közlekedésügyi miniszter személyesen vezette a vizsgálatot, amelyben részt vesz egy ellenőrző főfelügyelő és a CFR közigazgatás egyik delegátusa is. A vizsgálatnak, bár még csak kezdő stádiumban van, máris meglepő eredményei vannak, amelyek azt bizonyítják, hogy a vasutnál az ellenőrzés legelemibb formája is hiányzik. Megállapították, hogy a grivici műhelyek számszámra kapták a hibás vas-

A bohóc szerepét Constantin Pavel alakította. Lágy, halk modulációkra kiváltképpen alkalmazmas hanganyaga talán még sohasem érvényesült olyan tökéletesen, mint ebben a szerepében. Különösen a harmadik felvonásban olyan tökéletes játékot produkált, amely bármelyik drámai színésznek is dicsőségére vált volna. Kitűnő volt a prior szerepében Ujeicu. Ez a fiatal művész szinte naponta fejlődik, hangjának meleg tónusa lebilincselő és férfias zengésével megragadó. Crisan a szakács szerepében elsőrangú alakítást nyújtott s a második felvonásban ének tekintetében is jót adott. A kisebb szereplők is mind jók voltak, különösen Chicideanu aratott tetszést. A kórus kitűnő betanításáért Hermann Klee mestert a legnagyobb dicsőret illeti. A zenekart Jean Bobescu dirigálta, ezuttal is feltűnő hozzáértéssel, nagy átérzéssel, igazi kongenialitással. (s. l.)

uti kocsikat, amelyeket aztán kijavításuk után elszállítottak anélkül, hogy a könyvelésben ennek bármilyen nyoma is maradt volna. Ilyen rendszer mellett állandóak voltak a visszaélések és a nyomozás eddigi adatai hihetetlen összegű károkról beszélnek. A panama résztvevői hozzávetőlegesen százmillió lejrel károsították meg az államot. Azokat az összegeket, amelyeket a mozdonyok és kocsik javítására kaptak, valamint anyagvásárlásra, egészen más rendeltetésre lettek elkölthetve, olyan célokra, amelyek a panamisták zsebet gazdagították csupán.

Vaitoianu miniszter állítólag erőlyes megtorlást akar és teljes világosságot kíván deríteni a panamára, amelynek részeseit a legrovidebb időn belül bíróság elé igéri állítani. Tegnap reggel telefonon a közlekedésügyi minisztériumba hívták Pretorian mérnököt, a CFR vezérigazgatóját, akitől Vaitoianu felvilágosításokat kért a vasúti javítóműhelyek működéséről és annak ellenőrzéséről, hogy a kapott anyagot és pénzeket mire fordították. A tanácskozás nagyon energikus hangon folyt le és úgy hírlik, hogy a panama következtében a CFR vezetésében lényeges személyi változások lesznek.

„A zsidó népet csuful megcsalták reményekben”

A lengyelországi zsidó képviselők deklarációja a parlamentben

(Varsó, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új koalíciós kormány gróf Skrzynszky miniszterelnökkel az élén feszült várakozás közben mutatkozott be a lengyel sejmnek. A miniszterelnök kéziratból olvasta fel a kormány terjedelmes expozéját, amelyet az egyes pártok teljes tartózkodással hallgattak végig. Közvetlenül a miniszterelnök expozéja után dr. Leon Reich állott fel szólásra és a zsidó parlamenti klub nevében a következő deklarációt olvasta fel: „A zsidó parlamenti klub nevében kötelességem kijelenteni, hogy teljesen tisztában vagyunk azzal a súlyos helyzettel, amelyben Lengyelország jelenleg van és amely helyzetből a koalíciós kormány szükségessége fakad. De bármilyen katasztrófális súlyossága az általános gazdasági helyzet Lengyelországban, — a zsidó lakosság helyzete ebben az országban még katasztrófálisabb.

A zsidó kereskedőrétegben egyre szaporodó öngyilkosságok élénk illusztrációja ennek a helyzetnek. A zsidó iparoműhelyek elpusztultak, a zsidó gyárak kéményei nem füstölnek, a zsidó munkásság és intelligencia nagy tömegei munka nélkül van és a legnagyobb nyomorban tengődik. A hitel hiánya minden gazdasági tevékenységet lehetetlenné tesz és az aránytalan adóterhek a zsidó egzisztenciát végső maradványokká is aláássák. Mindehhez még hozzájárulnak azok az igazságtalanságok, amelyek a zsidó néprétegeket politikai és gazdasági téren érik. A főiskolák a zsidó ifjúság legnagyobb része előtt el vannak zárva.

Rövid ideig úgy látszott, hogy az előző Grabszky-kormány némi megértéssel van Lengyelország hárommilliónyi lakosságának tragikus sorsa iránt. Sajnálatunkra azonban ez a

kormány nem teljesítette a zsidó klubbal szemben vállalt kötelezettségeit, sőt a numerus klauzusz gyakorlati keresztülteltele még erősödött is. A zsidó népet csuful megcsalták a reményekben olyannyira, hogy valóságos rezignáció, sőt a reménytelenség érzése lett urrá rajta.

Az új politikai konstelláció azzal a reménytelenséggel tölt el bennünket, hogy a zsidó kérdések komplexuma végre lojális elintézését fog nyerni és hogy a zsidó lakosság ellen gyakorolt igazságtalanságok, így különösen a numerus klauzusz, a vasárnapi munkaszünetkényszer és a zsidók többi alkotmányjogi korlátozásai megfognak szűnni. Sajnos, a miniszterelnök expozéjában a zsidókérdést érintő rész nem volt eléggé világos ahhoz, hogy a kormány gondolkodását ebből már eleve megítélhetnők. Ezért nem áll módunkban már most határozunk arról, hogy a kormányt támogatjuk-e, vagy se.

Tekintettel azonban a miniszterelnöknek politikai pozíciójára, amit súlyosbit az a körülmény, hogy ezideig Lengyelország külügyminisztere volt, elvárjuk, hogy rövid időn belül és tetteivel fogja bebizonyítani, hogy Lengyelország minden polgárának egyenlőségét meg tudja óvni. Mi bizalommal várunk a tetteire, de egyuttal nyugtalansággal is. Ezek a tettek fogják eldönteni azt, hogy a jelenlegi barátságos várakozó álláspontunkról, pozitív támogatás álláspontjára helyezkedjünk-e.

* Értésítés A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy tülhalmazott nagy szappankészletemet gyári áron alól forgalomba hozom. Ezen elárusítás azonban december 10-ig tart. Kérem a n. é. közönséget ezen kedvező alkalom kihasználását. M. Rózsa Royal-drogéria Cluj, Fötér.

Zang

(London de jától.) Zangwill Londonban nem még egy éve se ben posztoló re fedezni a Cove piszkos, zeg-zug Zangwill későt tulajdonképen az arch eológiai volna, hogy ő és és ácsmester“ é peare komédiák Akkor azonban van Shakespea A mai „Fortuna pit“ került, ah pedig a híres vészek kocsmá Arthur Symons találkozó helye.

De még ez is kucizum fo don legfuresébl építészeti talán diuma és mint

A színház nemzeti egyház pedig a színpa kált alaprajzot szerü hidak és tette szükségé amíg az egyik szobájára.

Kopogáson meleg szeszor olyan kézsor segédszínész n gos kretonnal pompázó hatal hiven tükrozi séges egyénié „Zangwill ko

Erre a cs a figyelmemet

— Lásza

nunkban ez napot. Jame dik előadása nagyobb élő tulajdonosa, milyen kedv tudnak a m valami hiba lelkesedni. P Miért nem k tén, rajongva egy darabot, mint a közö de a magam nél jobban s view“ vagy bomról: „a vagy: Mr. Z nagy művésis rabja komiss

— Na, mendja mos vet, újsgot, négyzetcenti olyan könyv És amíg forogva a fo ügyre vesze

— amelybe csakett tartt kezek, sötét lenére élénk sasorr, győn ráctalan ho ástók. Mind atatlan ál n ekessen hi figyelőrtépe meg est az világról ha léleknek ve

— Jój hirtelen. Erre a

Látogatás Zangwill színházában

(London december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zangwill színházát, a Fortune Theatre-t Londonban nem könnyű mesterség meg alálni, mert még egy éve sincs, hogy megnyitott és így a közelében posztoló rendőr is csak negyehézen tudja felfedezni a Covent Garden-i vásárcsarnokot környező piszkos, zeg-zugos utcák egyikében. Pedig, amint Zangwill később kifejtette, a Fortune Theatre tulajdonképpen nem is új és ha a londoni rendőr az arch eolégiában járta volna, megmondhatta volna, hogy ösöt 1600-ban Peeter Streete „polgár- és ácsmester” építette, hogy helyet adjon Shakespeare komédiáinak, akik 1621-ig játszottak benne. Akkor azonban leégett a színház, romjai alá temetvének Shakespeare eredeti kéziratának nagyrészét. A mai „Fortuna Theatre” helyébe aztán a „Cock pit” került, ahol a kávéházakat tartották, majd pedig a híres „Albion Tavern” az írók és művészek kocsmája, Oscar Wilde, Walter Pater, Arthur Symonds, Graham, Watts és mások kedvenc találkozó helye.

(London legfurcsább épülete)

De még ezektől a hírneves ösöktől eltekintve is kíváncsi vagyok maradni Zangwill színházában. London legfurcsább épülete ez: egy ujkori labirintus, építészeti talány, a mérnöki találmányosság komponált és mintaképe.

A színház ugyanis teljesen körülfogja a skót nemzeti egyház templomát, sőt részben (különösen pedig a színpad) föléje is épült. Ez olyan komplikált alaprajzot, a földalatti átjárók, a fedett, folyosószerű hidak és a zeg-zugos lépcsők olyan dedaluszát tette szükségessé, hogy bizony jóideig tartott, amíg az egyik oldalról a színházba, a másik oldalról a színházról.

Kopogásomra Zangwill nyitja ki az ajtót és meleg kézfacsorítással invitál az irodájába. A szoba olyan szegényes, szűk és alacsony, hogy egy vidéki segédszínház még öltözőnek se fogadná el, de virágos kretonnal beront pamlagával, az íróasztalon pompázó hatalmas sárga krizantémcsokorral olyan híven tükrözi vissza tulajdonosának derűs, bensőséges egyéniségét, hogy egyszerűen otthonosá válik. „Zangwill komisz ír.”

Erre a csokorra hívja fel Zangwill első sorban a figyelmemet.

— Lássa — mondja — a mi ködös Londonunkban ez a csokor helyettesíti nekem az őszi napot. James Frasertől kaptam, a darabom századik előadása alkalmából. Ismeri Frasert? Ő a legnagyobb élő mitológus és — az Order of Merit tulajdonosa, — teszi hozzá naiv emfáziással. Nézze, milyen kedves levelet kaptam tőle! Miért nem tudnak a mai kritikusok így írni? Mert tudja, valami hiba van a mai generációval. Nem bírnak lelkesedni. Pedig nincs szegény az entuziaszmusban! Miért nem képesek a mi fiatal kritikusaink öszintén, rajongva felmagasztalni, vagy dühösen lecsapni egy darabot, tapsolni, dobogni, vagy fitymálni — mint a közönség? Nem tudom, mi a véleménye, de a magam részéről minden mélyreható elemzésnél jobban szeretem, ha mint a „Fortnightly Review” vagy G. K. Chesterton azt írják a darabomról: „a wonderful play — csodálatos darab — vagy: Mr. Zangwill is a great artist.” (Zangwill nagy művész) vagy, ha éppen kell: Zangwill darabja komisz és Zangwill komisz író.

— Na, de hát töljön le! Persze, persze — mondja mosolyogva, észrevevén a tömérdek könyvet, újságot, kéziratot, amely a pamlag minden négyzetcentiméterét elborítja — ez nem megy olyan könnyen!

És amíg szórakozottan ide oda tipegve, körberogva a földre rakogatja a papíroshalmot, szemügyre vezem a mestert: törékeny, filigrán termetű — amelyben mintha csak a f-szezen összegombolt szakkert tartaná a lelket, hoeszuujju, arisztokratikus kezek, sötét, kreolos arcbr, gyermekek, kora ellenére élénk piros száj, merész ivelést szellemes saasor, gyönyört álmodozó dióbarna szemek és a ráccsalan homlok felett dus, égnek álló fehér üstök. Minden lépése, minden mozdulata a javított álmodozót árulja el és ha egy-egy gyermekesen hiú megjegyzése, vagy metazón éles megfigyelő képességének felvillanása nem hasudtolná meg ezt az alapvonást, egy elfeledt, vagy eljövendő világról haszjáró, a jelenben helyét nem találó léleknek venné az ember.

— Jöjjen megtekinteni a színházamat — mondja hirtelen.

Erre a színházra, ugylátszik, nagyon büszke

Zangwill, mert miután már töviről-hegyire elmesélte a történetét, ragaszkodott hozzá, hogy alaposan meg is tekintsem, gyermekek örömmel áltetvén le a különböző padosorokban, hogy bebizonyítsam, hogy milyen nagyszerűen lehet minden helyről látni. Persze közben, mint minden direktor, nem fogott ki a panaszból az adók és a rezsi költségek miatt és átkozta az építésszek és vállalkozók megbízhatatlanságának, amelynek következtében az építkezés kétszerannyi ideig tartott és háromszor annyiba került, mint ahogy preliminálva volt.

Végül levezetett a pénztárhoz, hogy az esti előadásra két ülést szerezzen számomra — ami, amint mondta, nem megy olyan könnyen, mert a pénztárosnő a potyajegyek eskdt ellensége és egyáltalában nem helyesli az ő bohém nemöröddöm segítségét a színpadi irás materiális oldalával szemben.

Bizalmat szavaztak az új Briand-kormánynak Luther német kancellár és Stresemann külügyminiszter az alsóház ülésén. Már csak 28 ezer antantkatonát tartja megállva Németországot

(Páris, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia parlamentnek ma izgalmas napja volt. Briand miniszterelnök ugyanis felvetette a bizalmi kérdést. Ennek ellenére, hogy a kamara szocialista csoportja 34 szavazattal 29 ellen a kormányexpozé elleni szavazásra határozta el magát, Briand mégis megkapta a két-harmad többséget. A kamara 298 szavazattal 113 ellenében elhatározta, hogy a pénzügyminiszteri javaslatok egyes szakaszait tárgyalás alá veszi.

London, december 3. Az angol alsóház tegnapi ülésén jelen volt Luther német kancellár és Stresemann külügyminiszter is, akik az alsóház diplomata-pályájában végighallgatták a parlament mai ülését. Az ülésen Henderson

Benn a színházban a legérdekesebb nem is az előadás, hanem a közönség viselkedése volt. Ismét beigazolást nyert t. i., hogy az angol színházlátogatók átlaga a kellő irodalmi rutin és olvasottság híján elsősorban a helyzetkomikum és az olcsó szentimentalizmus iránt fogékony. Türelmetlen náivitással keresi tehát azokat a momentumokat, amelyek nem érzelmeink — nálunk elképzelhetetlenül hangos — kitörésre adnak alkalmat. Óriási hahota fogadja például okáért a „We Moderns”-ben azt a jelenetet, amikor a bájos Miss Sundale az ablakon bemászva, összehajszított estélyi ruhában terem a szobában és ebbe a hahotába azután beleful mindaz a finom, okos dolog, amit Zangwill mondhat vele.

Nehéz lehet ilyen körülmények között az angol publikum számára burlesztet nem írni! (h. l.)

Mától kezdve éjszakai üléseket tart a kamara Pontozással jelölik meg a választási jelölőlistákat. Csak februárban folyósítják a köztisztviselők felemelt fizetését

(Bucaresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mától kezdődőleg a kamara éjszakai üléseket is tart. Ugy látszik, hogy a kormánygózerővel akarsja meg zavartatni azokat a törvényjavaslatokat, amelyek megalkotására az alkotmány értelmében a jelenlegi parlamentnek joga van, mielőtt az új választásokat kiírnák. Délután a költségvetési javaslatot kezdik megtárgyalni, míg a közoktatási törvény fölötti vitét éjszaka folytatja a kamara. A mai vitára Zirelsohn főrabbi, Jorga és Hans Oat Roth, a szászok képviselője iratkoztak fel a közoktatási javaslatokhoz való felszólalásra.

Hasonlóképpen sürgeti Bratianu a különböző bizottságok munkálatait is, az a bizottság, mely a választójogi javaslatot készíti elő, tegnap este Bratianu Jonel elnökletével ülést tartott, amelyen véglegesen leszögezték azt, hogy azt a listát tekintik győztesnek, amely a szavazatoknak legalább hatvan százalékát megkapta. Abban az esetben, ha egyik lista sem kapott ennyi szavazatot, a kisebbségi listákat tekintik megválasztottnak. A választási jelvények ügyében azt a határozatot hozták, hogy geometriai figurák sem lehetnek választási jelvények.

Eckhardt forradalommal fenyegetőzik A magyar fajvédők a nemzetgyűléssel is el akarják fogadtatni a Cuza-fele megállapodásokat

(Budapest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gömbös Gyula a lapokban megcáfolta azt a hírt, hogy Cuza professzor őt és Eckhardtot meghívta Nagyváradra gyűlésre, amelyben a román és magyar fajvédők együttműködésének a módjait beszélnék meg. Ezzel kapcsolatban a „Népszava” megállapítja, hogy a nagyváradi találkozó komoly terv volt, amelynek érdekében Eckhardt Tibor még a múlt héten a nemzetgyűlésben indítványt jegyzett be. Eckhardt indítványában Eckhardt azt kívánja, hogy a magyarországi zsidókat nyilvánítsák nemzeti kisebbségnek, a numerusz klauzuzst pedig terjesszék ki a politikai, gazdasági és társadalmi élet minden területére.

Eckhardt nyilván számított arra, — írja a „Népszava”, — hogy ezzel az indítványával nemcsak a Cuzákkal kötött megállapodásoknak tesz eleget, hanem feltétlen megnyeri a

nyek. A pártok csakis pontozással jelölhetik meg a maguk listáját. Az egyes lajstromokat a benyújtás sorrendjében fogják pontozni. Ellenzéki körökben ez a rendelkezés nagy visszatetsést keltett, mert csak arra tartják alkalmasnak, hogy a választókat megtéveszse. A bizottság egyébként ma tartja utolsó ülését és a javaslat szenátusi vitája hétfőn feltétlenül megkezdődik. Tegnap este ülést tartott a tisztviselői fizetések rendezésére kiküldött bizottság is. Az ülésen elhatározták, hogy januárban a tisztviselők még a régi illetményüket kapják meg, mert újévig lehetetlen elkészülni a munkálattal. Az emelési differenciát február elsején fogják kifizetni január visszamenőleg is. A bizottság egyben kommunikét is tett közzé, amelyben megcáfolja a tisztviselői fizetésemelés arányáról elterjedt híreket, mint hogy ez az arány még nincs véglegesen megállapítva. A belügyminisztérium először 30 százalékos, most újabb ehhez még 14 százalékos emelési statisztika elkészítését rendelte el. A bizottság külön kategóriába sorozza a közigazgatási tisztviselőket és külön kategóriát állít fel a bírák, katonatisztek és a tanítók részére.

román nacionalizmus kegyeit olyformán, hogy azután a Romániában való szereplésének már nem lesznek akadályai. Eckhardt most az egyik esti lapban nyilatkozik indítványáról és a többi között a következőket mondja:

— Ezen az alapon bizonyosra volna vehető, hogy a revolúciós megoldás helyett evolúcionális irányban fejlődnek a dolgok, amit annál kívánatosabbnak tartok, mivel ellenkező esetben az elnyomott magyarság kaszákkal és kapákkal igyekeznék kiharcolni azt, aminek biztosításáról törvényhozási uton kellene gondoskodni, vagyis a magyarság politikai, gazdasági és társadalmi többségét. Ennek érdekében jegyeztem be indítványomat.

Cuza barátja tehát revolúciós megoldással kaszákkal és kapákkal fenyegetőzik arra az esetre, ha a Cuza-fele törekvéseket szolgáló in-

ditványát nem fogadná el a magyar nemzetgyűlés. Eckhardt azonban nagyon téved. Magyarország népe tulságosan közelről ismeri a hivatalos fajvédő politikát ahhoz, hogy kaszáit és kapait az Eckhardtok mellett hasznosítsa.

Az Eckhardt-féle indítványról nyilatkozik Lukács György egységspárti képviselő, akinek hivatalos kiküldetésben is nem egy alkalma volt a fajvédő politikának, illetve az Eckhardt-féle társaság „zsidókérdés” harci kiáltással folytatott

üzelmének a külföldön megnyilatkozó hatását kikapasztani. Lukács György Eckhardt legújabb indítványáról a többi között a következőket mondotta:

— Eckhardt közjogellenes és hazafiatlan példát követő indítványa ellen a leghatározottabban tiltakozunk. Azé hiszem egyébként, hogy erre a tiltakozásra komolyan nincs is szükség, mivel az indítvány parlamenti tárgyalására nem fog sor kerülni.

Madgearu interpellált a brallai gabonakereskedés ügyében

A felelősséget Gheorghiu pénzügyi államtitkára hárítja. A Felső-Bánát önálló megye akar lenni

(Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Orleanu elnökölt. A miniszterek közül Duca, Saveanu, Cipaiuanu, Tatarescu és Vaitoiuanu vannak jelen. Jacobescu parasztpárti szóal föl napirend előtt elsőnek és hosszabb beszédében ismerteti Baszarabia helyzetét. Személyes meggyőződése alapján beszél és az ottani állapotokat rendkívül siralmasnak találja. Kéri a kormányt, tegyen valamit, mert ez így nem tarthat sokáig. Több dicszétét kér Baszarabiára vonatkozólag, végül pedig a tatarbanari-per iratait kéri.

Conciatu Felsőbánát részére új megyét kér. Moldovenu kéri a kormányt, hogy mentesítse az azon parasztokat a büntetés alól, akiket azért ítélték el, mert gyermekeik nem jártak iskolába, legyének tekintettel arra, hogy nagy szárazság volt ebben az évben és így a parasztok gyermekeiket is kellett foglalkoztatni, hogy mindennapi kenyerüket előteremték.

D. R. Joantzescu bejelenti, hogy az általános költségvetés vitája még nem kezdődhet meg, mert a CFR költségvetését még nem terjesztették a Ház elé. A kettő pedig szorosan összefügg.

Bratianu Vintila kéri, hogy holnap feltétlenül vegyék tárgyalás alá a költségvetést.

Áttérnek a napirendre és interpellációs nap

lívén, Madgearu hosszabb beszédében előterjeszti régebben bejelentett interpellációját a Galantis-ügyben. „Bratianu Vintila — mondja Madgearu — az egyik legutóbbi ülésen engem régalmaznak nevezett és ezért kötelességemnek tartottam Gheorghiu pénzügyi államtitkár eljárását a Galantis-ügyben a közvélemény előtt megismertetni. 1922-ben Galantis kérvényt nyújtott be, hogy garancia ellenében mentesítse behozatali cikkeit a vám alól. A garanciát a minisztérium nem fogadta el és így a kérvést visszautasították.

Ugyanígy történt 1923-ban, 1924 február 16-án újból megjelent Galantis egy ilyen kérvénnyel, amelyet ismét elutasítottak, de már március 27-én ugyanezt a garanciát jónak találták és a kérvést teljesítették. Ekkor a garanciát a Galatis cég vállalta. 1925 februárjában a cég a garanciát visszavonta, de Gheorghiu államtitkár ezután is belement, hogy Galantis egyedüli garanciájával továbbra is élvezhesse az állam hitelét. Miért állt ez érdekében Gheorghiu-nak? Az ülés folyik.

A szenátus ülésén Duca elnökölt. A miniszterek közül Moscu, Vaitoiuanu és Tancred Constantinescu vannak jelen.

Tancred Constantinescu javaslatot terjesztett be a bányatörvény 32. cikkének módosításáról, amit a Ház elfogadott. Ezzel az ülés véget ért.

Egy közismert ébredő rendezte a budapesti egyetemi botrányt

Két pártra szakadt a magyar főiskolai hallgatók tábora

(Budapest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt, mint az Uj Kelet megírta, a budapesti egyetemen valaki letépte a diákság Hiszekegy plakátjait és a keresztet is összetörte. Az eset nagy izgalmat keltett a fővárosban, mert a keresztény hallgatók újból megkezdték a zsidó diákok igazoltatását az egyetemen, mert őket gyanúsították a merényletnek minősített cselekedet elkövetésével. Most aztán kiderült, hogy

a kereszt és a Hiszekegy megsértését Bendász Béla keresztény jogszigorló követte el.

Az egyetemi tanács által bevezetett vizsgálat, amelynek eredményeitől tették függővé magartásukat a diákok, megállapította, hogy a Lehel-szövetség legutóbbi gyűlésén már a diákság is tudta, hogy nem zsidók a tettesek. Az összejövetelen csak két dologról esett szó. Az egyik az volt, hogy ki csinálta és miért csinálta a kereszt-botrányt az egyetemen, a másik tanácskozási tárgy pedig a most következő fővezér, vezér, alvezér, nádor és egyéb vezető tisztségek választásainak az előkészítése és megbeszélése volt.

Az egyetemi ifjúság ugyanis erős választási harcra készül. A Bajtársi Szövetségek szintén két pártra szakadtak, az egyik rész a tulzók, a másik a mérsékelték pártja. A mérsékelték azok, akik a szövetségek munkájából a politikát ki akarják kapcsolni. A mérsékelt elemek indították mag tulajdonképpen saját kebelükben a kereszt-botrányval kapcsolatos nyomozásokat és ezeknek a nyomozásoknak egy pillanatig sem igyekeztek hivatalos színezetet adni. Fontosnak tartották azonban az igazságot kideríteni nemcsak lelkiismereti okokból, hanem azért is, hogy az ellenpárti agitációt megfoszassák ettől a zsidóellenes hangulatkeltő mesétől.

Sikerült megállapítani, hogy azsan provokatori munka történt és egy olyan volt egyetemi hallgatóra irányul a gyanu, aki

a szélsőséges mozgalmakban mindig szerepet játszott.

Ez a szigorló jogász már szerepelt a nyilvánosság előtt bizonyos kilengési mozgalmakban Budapesten és vidéken.

Ennek a fiatalembernek az a védekezése, hogy reggel hatkor tanulni ment a 3. számú terembe, mert az ő lakása hideg. Ezzel szemben megállapították, hogy reggel hat órákor még az egyetemi termék sincsenek befűtve. A jogszigorló körülbelül két óra hosszat tartózkodott teljesen egyedül a 3-as számú tanteremben és csak nyolc órákor jutott eszébe kiabálni, hogy összetörve és meggyalázva találta a keresztet és Hiszekegyet.

Izgató és lázító kiabálásaira gyorsan összehívták a Verböczi Szövetség vezetőit,

akik közül ötén, névszerint Lendvai Béla, Szecsödy István, Filipp László, Margittay Lóránd és Antal Miklós rövid tanácskozásra ültek össze, majd a rektor magnificusnak tettek jelentést és kérték az egyetem vezetőségének vizsgálatát.

A „büntény” felfedező jogász azonban azt követelte, hogy az ifjúság maga folytassa le a nyomozást és ebbe ne szóljon bele semmiféle hivatalos hatóság. Ennek a szigorló jogásznak, akinek a neve Bendász Béla, a szemébe is mondták, hogy teljesen érthetetlen mi keresnivalója volt reggel hat órákor a tanteremben egy olyan szigorló jogásznak, akinek már esztendőnk óta nem kellett bejárni az egyetemre.

— Poroszország megegyezt a Hohenzollernekkel. Berliumból jelentik: A porosz hivatalos sajtóiroda közli, hogy Poroszország megegyezt a Hohenzollern ház végkielégítése ügyében. A megegyezés értelmében Poroszország megkapja többek között az összes királyi várakat teljes történelmi berendezésükkel, a berlini múzeumok műkielégését, a koronázási jelvényeket, valamint százezer hold birtokot és erdőterületet. Ennek ellenében a porosz állam harmincmillió aranymárkát fizet az egykori királyi háznak, amelynek még mindig megmarad néhány vára, háza, ingatlanja, a családi ékszerei és 290 ezer hektár földje és erdeje.

HIREK

Az Uj Kelet az egyik mes orvósi és bányászati szakszám napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főmunkácsok: Dr. Marica Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 480 lel, egész évre 850 lel.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomozását csak a levelező megjelölésével engedélyezhetjük.

Szép chanukka-ünnep lesz az idén zsidók országában. A nyolclángok-ünnepén váratlan tüzek fognak lobbani a lelkekben, a régi szimbólum valami szokatlanul fog gyarapodni és a Máoz-cur ósi harci indulójába modern katonai zenekarok fognak beharsonázni. Szép chanukka-ünnep lesz ezidén zsidók országában: a nyolclángok fényénél a jelen fog ölelkezni a múlttal és ennek az ölekezésnek győgyörében már benne vajdik a születendő

Péntek
5686. Kiszlev 18.
1925. dec. 4.

Londonból ezt táviratozzák: „Az angol király, az angol haderők legfelsőbb vezetősége határozatának jóváhagyásával elrendelte, hogy a zsidó légió zászlaját vigyék Palesztinába ajándékképpen a palesztinai zsidóságnak. A zászlót, a király parancsához híven az idén chanukka-ünnepén katonai kísérettel és tisztelegések közben fogják elhelyezni a jeruzsálemi „Churba” zsinagógában.

Ne ijedjen meg senki. Távól áll tőlem, hogy a pacifista örvöngők között militarista örvöngő legyek és nem is akarok én katonai parádéről, rongyolt zászlókról himnuszokat írni. Am-bárhogy, talán nem is volna olyan méltatlan dolog: hiszen a zsidó légió zászlajáról van szó, a dicőseges, drága zsidó légiókról, akik vérükkel trágyázták a földet, hogy mi már porhanyós talajba vethessük a magot. De nagyon is régi próféták és idegenül érzünk minden katonai parádéra, még akkor is, ha nekünk szól, a mi rongyolt zászlónknak.

És én mégis azt mondom: szép chanukka-ünnep lesz az idén zsidók országában, az ősi szimbólum egy új szimbólummal ölelkezik és szüli a jövőt. Csak látni kell. Mert ez egyszer nem a zászló a szimbólum és nem is a katonai parádé. Hanem az átküldés. Hanem az, hogy ma küldik át. Hogy éppen ma. És hogy az angol király, mint az angol állami hatalom perszifikációja ad parancsot erre. Igen, ebben rejlik a dolog szimbóluma. Az angol állam üzent az épülő zsidó államnak. És ez a zászlós üzenet, felelet akar lenni egy ki nem mondott, de a lelkek mélyén kísértő zsongó kérdésre.

Szíriában, Palesztina északi szomszédságában a druzok és arabok fegyverrel támadtak a mandatárius Franciaország ellen. És bizonyos az, hogy Franciaország kénytelen lesz engedelményeket tenni a fölkelőknek. Vajjon nem kell-e félni, hogy az angol politika meg akarja majd előzni a jövődök eshetőségét és engedelményeket tesz majd Palesztina arab nacionalistáinak, még mielőtt azok a szíriai példára gondolnának? Szorongó kérdés, ki nem mondott, de egyre fölkelésű, a lelkek mélyén. De Anglia, ez a politikai szelízmográf megérezte ezt a ki nem mondott kérdést és válaszolt rá. Csattanán, félreértést nem tűrően. Chanukka-ünnepére elküldötte a Palesztinahídító zsidó légiók zászlaját, ajándékkul, Palesztina zsidóságának. Az ősi zsidó szabadságharc ünnepén, az új zsidó honfoglaló harcos hőseinek zászlaját. Valóban, ha zászló valaha szimbólum tudott lenni: ez a zászló, a mai nappal ezerszeresen azzá vált.

Szép chanukka-ünnep lesz idén a zsidók országában. g. j.

— Konferenciái beszámoló Brassóban. Tudósítónk jelenti: December ötödikén, vasárnap délután hat órákor Brassóban a hitközségi tanács-teremben beszámoló tartottak a konferenciáról a Marosvásárhelyre kiküldött delegátusok. Előjáró beszédet fog mondani dr. Keeskenéti Zsigmond, a neológ hitközség elnöke, Sebesi Izó, a helyi Keren Hajjeszód bizottság elnöke és Feiler Pál, a Bariszszia ros-risonja tartják meg ezután beszámolójukat. A beszámoló iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg,

mert ezen a Nemzeti Szövetség szervezése és

— Házl. toriei 85. szá. lebontására és detünk. Aján. Izraelita Jóté.

— A k. soros tánc. este tartja a bálók hangula a rendezőség Leitner Fül. Dr. Marton. ének számot. kisérétével, F. pich Ákosné. gondolkeművé. az estély irán. városban nagy.

— Olasz. utjára Amu. a híres sark. nyozható lég. az északi sark. Nobille, olasz. kapcsolatban. munkatársána. zenhárom főn. konstából, eg. ből és négy. tehat tizeneg. hirlapirót is. tizenöt lesz. mindössze öt. amelyrek az. utiránya a. a Spitzbergák. sarkon át G. a második. a kilométer hoss. fog indulni. N. kon nem fog le. ban akadályoz. alacsony f. figyeléseket é.

— Lemo. rendőrprete. Aurél dr., n. állásáról és e. irodát nyit. mondott le, r. tudott megélt. közönsége faj. kül öszintén. viselte a köz. tiségi ellenté.

— Megt. palotájána. dán, a várke. nál egy má. Kálmán szak. híres márván. kor előkerült. egy épületf. Mátyás után. giai értékre. fel a palota. tól engedélyt. való folytatá.

— A na. zát létesít. szére. Nagy. akadémián. nagyváradi z. menzát létesít. szombaton es. nagyváradi z.

— Bek. lembergi k. gyalásra. I. Steiger-pert. abból követh. mindazon tar. védelem java. bírónak a be. ben vallott. ő követte el. zációja ez v. szembesített. őrség főnöke. idején azt á. nák első kib. volt, nem.

mert ezen a beszámolón veszi kezdetét a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának gyökeres újjászervezése és egészséges reorganizációja.

— **Házlebontási árlejtés.** A Calea Victoriei 85. számú ház, mely áll 4 szobából, teljes lebontására és a kikerülő anyagra pályázatot hirdetünk. Ajánlatokat 1925 december 15-ig kérünk. Izraelita Jótékony Nőegylet, Calea Victoriei 85.

— **A kolozsvári zsidó árvagondozó műsoros táncestélyét** december hó 5-én, szombaton este tartja a Newyorki összes termeiben. Békébéli bálok hangulata fogja betölteni az estélyt, melyért a rendezőség nyújt teljes garanciát élükön dr. Leitner Fülöp elnökkel. A műsoron szerepelnek: Dr. Marton Ernő prófétát mond, Havas Irénke ének számot ad Hermann Katia zongoraművészű kíséretével, Rozsa Ili művészű énekel dr. Kepich Ákosné zongora kísérete mellett, Adler Ernő gordonkaművész hangversenye. A nyírs műsor és az estély iránt, mely jótékony célt szolgál, az egész városban nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Olasz léghajón indul új északsarki útjára Amundsen.** Rómából jelentik: Amundsen, a híres sarkkutató, az N. I. című olasz kormányozható léghajót választotta ki arra, hogy rajta az északi sarkra induljon. A léghajó parancsnoka: Nobile, olasz ezredes a tervezett északsarki úttal kapcsolatban a következőket mondotta a „Tribuna“ munkatársának: A hajó személyzete mindössze tízenhármas főnyi lesz. Öt nő orvoselemből, egy mar-konistából, egy meteorológusból, két javító munkásból és négy tisztből fog állni. Amundsenel együtt tehát tizenegyen lesznek a léghajón. Esetleg egy hírlapíró is felvesztek a hajóra, kívül együtt tizenöt lesz a sarki kutatók száma. A léghajóra mindössze ötszáz kilogram élelmiszert vesznek fel, amelyek egy hónapig kell eltartania. A léghajó utiránya a következők lesz: Pulham, Trondheim, a Spitzbergák. Innen indul el az expedíció az északi sarkon át Grönlandba. Az első éjap ezerhatszáz, a második ezerhatszáz, a harmadik ezerhatszáz kilométer hosszú lesz. A léghajó norvég zászló alatt fog indulni. Nobile szerint a léghajó az északi sarkon nem fog leereszkedni, mert az újra való felszállásban akadályozva volna. Éppen ezért a hajó rendkívül alacsonyan fog repülni, hogy a megfelelő megfigyeléseket és méréseket elvégezhesse.

— **Lemondott állásáról a nagyváradai rendőrprefektus.** Nagyváradról jelentik: Costana Aurél dr., nagyváradai rendőrprefektus lemondott állásáról és elhatározta, hogy Nagyváradon ügyvédi irodát nyit. Hír szerint a rendőrprefektus azért mondott le, mert a rendőrprefektusi fizetésből nem tudott megélni. A prefektus lemondását a város közönsége fájra és nemzetiségre való tekintet nélkül öszintén fájjalja, mert Costana mindig szívén viselte a közönség érdekeit és igyekezett a nemzetiségi ellentéteket a minimumra csökkenteni.

— **Megalátták Mátyás király márvány-palotájának romjait.** Budapestről jelentik: Budán, a várkert tövében a vízvezetési cső lerakásánál egy márványoszlopra bukkantak, melyről Lux Kálmán szakértő megállapította, hogy Mátyás király híres márványtermének oszlopa. A további ásatások előkerült Mátyás szökőkútjának egyik részlete, egy épületfába beágyazva. Ugyátszik, hogy a Mátyás utáni korokban, tekintet nélkül az archeológiai értékre, egyszerű építőanyagként használták fel a palota részleteit. Lux Kálmán a kormányzótól engedélyt kért az ásatásoknak a várkertben való folytatására.

— **A nagyváradai zsidó hitközségek menzát létesítettek a zsidó joghallgatók részére.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai jogakadémián tanuló zsidó joghallgatók részére a nagyváradai zsidó hitközségek nagy áldozatkészséggel menzát létesítettek. A menza ünnepélyes megnyitóját szombaton este lesz, melyen meg fognak jelenni a nagyváradai zsidó élet összes előkelőségei.

— **Beküldték Olsansky ruháját és a leMBERGI bomba receptjét a Steiger-tárgyalásra.** Lembergől jelentik: A törvényszék a Steiger-pert minél előbb be akarja fejezni. Ezt abból következtetik, hogy az elnök visszautasította mindazon tanúk beidézését, akiket az ügyész és a védelem javasolt, többek között annak a beutheini bírónak a beidézését is, aki előtt Olsansky első ízben vallott arról, hogy Lembergben a merénylőlet ő követte el az elnök ellen. A mai tárgyalás ezen a zsidója az volt, hogy Paszternák balletáncosnőt szembesítették Sawickival, a varsói politikai rendőrség főnökével. Sawicki mint ismeretes, annak idején azt állította a bíróság előtt, hogy Paszternák első kihallgatása alkalmával, amelyen ő is jelen volt, nem tudta pontosan megjelölni a helyet,

Magyar antiszemita vezér, aki zsidó ezredorvoshoz könyörgött kegyelemért

Petrichevich Horvát államtitkár leleplezése Lendvai-Lehner Istvánról

(Budapest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés mai ülésén báró Petrichevich-Horvát államtitkár válaszolt azokra az éles támadásokra, amelyeket Lendvai-Lehner István, a „Szózat“ munkatársa, ismert antiszemita és fajvédő vezér, állandóan folytat ellene. Petrichevich-Horvát azzal kezdte beszédét, hogy Lendvai őt állandóan úgy állítja be a cikkeiben, mint megrögzött filozemita. Ezekkel a vádakkal éppen az a Lendvai-Lehner illeti őt, aki más alkalommal sokkal jobban beleesett, mint ő, a filozemita hibájába.

— Lendvai ur — mondja emelt hangon Petrichevich — nem volt mindig olyan antiszemita, mint most, sőt volt idő, amikor igen szoros relációkat épített a zsidókkal. Ennek bizonyítására van szerencsém felolvasni egy levelet, amelyet Lendvai-Lehner István ur a háború alatt egyik barátjához intézett. A levél így hangzik: „Kedves Jenő! Ma hálom, hogy minden valószínűség szerint felülvizsgáló bizottság jön hozzánk, amelynek főnökeként egy Müller Vilmos nevű ezredorvost emlegetnek. Nagyon kérek, ajánlj engem jóindulatába, anélkül is inkább, mert a „Nap“ nál most alkalmas volna állandó munkakört kapni. Minden a bizottságtól függ. Egy kis kegyelmet kérek. E levelemet légy szíves nyomban megsemmisíteni Aláírás.“

— Ez a levél — folytatja beszédét Petrichevich Horvát 1917. március 11-én kelt. Miután a képviselő urat minden bizonytalanságban fogja hagyni az emlekezete, van szerencsém a levél fényképmásolatát a Ház asztalára letenni. Valaki, aki egy zsidó ezredor-

voshoz könyörgő levelet ír, azért, hogy ne küldjék a frontra, annak a képviselőnek nem sok joga van a zsidókról lekiemlőleg nyilatkozni. A képviselő urnak tehát jobb emlékezőtehetséget és nagyobb csendességet kívánok.

Petrichevich-Horvát ezután Ulain Ferencnek a támadásaival foglalkozik.

— Sokkal jobban ismerem Ulain Ferencet, sem hogy életem utolsó percében is elfogadnák tőle szívességet. Egyébként megengedhetlennek tartom, hogy akivel szemben könnyelmű, de jól lanszirozott vádat emelnek, az illető egyszerűen engedjen a vádastódó azon felszólításának, hogy mondjon le az állásáról. Arra kérem Lendvait, hogy ellenem felhozott vádjait holnap ismétlje meg a „Szózat“-ban. Én a megjelenendő cikket inkriminálni fogom és majd akkor mondom le államtitkári állásomról, hogy ha ki fog derülni, hogy az ellenem emelt vádak igazak.

Lendvai-Lehner: A sajtóban csak akkor ismétlem meg vádjaimat, ha már nem lesz államtitkár. Addig, amíg mint államtitkár áll az igazságszolgáltatás élén, addig igazságtalan ítéletre befolyásolja a bíróságot az a félelem, amely eltöli őket a hatalmon levőkkel szemben. (Nagy zaj a baloldalon.) Felkiáltások a szociáldemokraták részéről:

— Most meg így beszél a bíróságról?
Peidl Gyula: Hol a független bíróság?
Lendvai: Egyelőre tehát nem ismétlem meg a sajtóban a vádakat.
Petrichevich-Horvát (meglobogtatja kezében a levelet): Irta, vagy nem irta?
Lendvai nem válaszol.

ahonnan a bombát dobták és Steigerben sem ismerte fel teljes határozottsággal a merénylőt. A tárgyalás alkalmával Paszternák nagyon hangos volt és kijelentte, hogy Sawicki hazudik. Hozzátette, hogy valószínűleg a rendőrfőnök ittas volt. A tanu ezeket az állításokat a tárgyalás folyamán megcáfolta. Együttal pedig kérte, hogy a nő elmondott szavait pontosan vegyék jegyzőkönyvbe, mert ellene bírósági eljárást akar indítani. Paszternák aszozoy lesujtva távozott a teremből. A berlini lengyel követség útján átküldik azokat a ruhákat is, amiket Olsanski viselt a bombamerénylő alkalmával. Megtalálták nála azt a receptet is, amelynek utasításai szerint a bombát elkészítette. Ezeket szintén átküldik a rendőrségre.

— **Holttest a vasuti hidon.** Déváról jelentik: Jibot állomás vasuti hidja mellett egy már felismerhetetlen holttestet találtak. Azonosságát mindezeideig nem sikerült kikutatni.

— **Harmincezer dollár egy futballmérkőzésért.** Még nagyon ritka embernek sikerült az, hogy munkájával vagy művészetével három óra leforgása alatt milliárdossá váljék. És ha mégis megérik, csakis Amerikában történhet meg. A csikagói Illionis egyetem Grange nevű hallgatója ezek közé a szerencselovagok közé tartozik, aki egyetlen futballmérkőzésben való szereplésért harmincezer dollárt kapott, december hatodikán pedig Newyorkban játszik Grange tizezer dollárért.

— **Megszüntetik a magyar külügyminisztériumot?** Budapestről jelentik: A reggeli lapok értesülései szerint a parlament mai ülésén Farkas Tibor képviselő javaslatot fog tenni arra, hogy a külügyminisztériumot, mint önálló kormányzati szervet szüntessék meg és olvassák be a miniszterelnökségbe.

— **Felgyújtották az állam erdejét.** A hunyadmegyei Rocsani községben az állami erdő kigyuladt. A tűz az erdő őriási részét elpusztította. A kár tetemes. A tüzet gyújtogatásnak tulajdonítják s a nyomozás ez irányban erőlyesen folyik.

* Purgó csak eredeti dobozban valódi. 2

Eredeti Broadcasting

rádió készülékek

összes alkatrészek, felszerelési engedélyvel, kaphatók — **Broadcasting erdélyrészi vezérképviselőlet** — Cluj, Strada Jorga No 3. 1/19.

Telefon: 810.

Erdély, Bánát városaiban alköppviselőket keresünk

széki zsidó
arton Ernő

én zsidók
n váratlan
 régi szim-
atlanul fog
Maoz-cur
ba modern
fognak belé-
chanukka-
zsidók or-
lángok fő-
ölkezni
k az ölel-
rőben már
születendő

Az angol
vezetősége
delte, hogy
Palesztinába
ságnak. A
n az idén
el és tisz-
jeruzsálemi

őlem, hogy
a örjögő
a parádék-
t irni. An-
a méltatlan
járól van
ókról, akik
y mi már
ot. De na-
sták utódi
zünk min-
is, ha né-
nak.

chanukka-
an, az ősi
lelkezik és
l. Mert ez
és nem is
és. Hanem
en ma. És
ngol állami
ncsot erre.
ma. Az an-
lamnak. És
enni egy ki
én kísértő

mszedsága,
támadtak a
és bizonyos
lesz enged-
ajjon nem
meg akarja
és enged-
ab naciona-
jai példára
nem mon-
ményén. De
megérezte
válaszolt rá.
Chanukka
ódtó zsidó
ina zsidósá-
c ünnepén,
inek zász-
mbólum tu-
pal ezersze-
zsidók or-
g. j.

Brassóban.
n, vasárnap
ségi tanács-
ferenciáról a
k. Előljáró
Zsigmond, a
helyi Keren
al, a Barisz-
zámolójukat.
ilvánul meg,

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala

erélyes beavatkozással javítani akarja a lejárfolyamát

(Cluj-Kolozsvár, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik bukaresti távirat ma arról ad hírt, hogy a Banca Nationala elhatározta, hogy fokozza azokat az erélyes intézkedéseket, amelyeket a lej árfolyamának feljavítása érdekében tett. A Banca Nationalának az a terve, hogy a lej árfolyamát különleges intézkedésekkel, helyesebben megfelelő beavatkozással feljavítja, hogy azután a feljavított árfolyamot egy megfelelő értékponton stabilizálja. A távirati híradás szerint a Banca Nationala ezt egy akarla elérni, hogy külföldön nagy tételekben cirkáló lejre szóló követeléseket, valamint effektív bankjegyeket összevásárolja.

Bár valószínűtlennek látszik, hogy ezt a könnyen veszedelmessé várható módszert karának alkalmazni, mégis erre enged következtetni az a tény, hogy az utóbbi hetekben óriási mennyiségű külföldi devizát vásároltak állami számlára, melyről azonban hivatalos körök úgy nyilatkoztak, hogy ez a devizavásárlás a külföldi adósságok esedékes részletfizetéséhez szükséges.

A kolozsvári kamara törvénytervet készít a tisztességtelen verseny ellen

Kereskedők értekezlete a végeladási engedélyek ügyében

(Cluj-Kolozsvár, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarának ma délelőtt nagyobb számú tekintélyes kereskedő részvételével értekezlet volt, melyen a tisztességtelen kereskedelmi verseny elleni akció kérdésében tárgyaltak. Az értekezleten Pop Sever kamarai alelnök elnökölt és a kérdést a kamara belkereskedelmi referense is mertette.

Az értekezleten elsőnek M. Jonescu szólt fel, aki hosszabb beszédben azt fejtegette, hogy mindazoknak a kereskedőknek az iparrendélyt kell vonni, akik bármilyen jogcímen az iparhatóságtól végelárusításra engedélyt kaptak. Jonescu felszólalását az értekezlet nem fogadta el komoly vita alapjául, ami természetes is, hiszen számos olyan eset adódik elő, amely feltétlenül szükségessé teszi a kereskedő raktárának kiürítését, különösen azokban az esetekben, amikor, mint ahogy a multban is előfordult, ugyszólván egyik napról a másikra teszik ki a kereskedőt üzlethelyiségéből.

Horosz Ignác ugyancsak a végeladásokhoz kiadott engedélyek kérdéséhez szól hozzá és azt kívánja, hogy az engedélyt megadó hatóság alapos vizsgálat tárgyává tegye azokat az okokat, amelyek a végelárusítás indokoltá teszik és az erre vonatkozó engedélyeket csak komoly megfontolás után adják ki.

Gyárfás Dzsó és Heller, a Heller, Weisz és Molnár cég belfogójának felszólalása után Ábrahám Sándor kéri az értekezletet, hozzon olyan határozatot, amely eredményes akciót hozhat a tisztességes kereskedelem megvédésére. Ezután Varga tanácsos, az iparhatóság vezetője, válaszolt több hozzáintézett kérdésre. Hangsúlyozza, hogy a végeladásra vonatkozó engedélyket a multban is csak indokolt esetekben adta meg. A törvény idevonatkozó rendelkezései értelmében a kéréseket véleményezés végett a kereskedelmi és iparkamarához tette át és ha komoly okokat látott fenforogni, akkor megadta az engedélyeket.

Az értekezlet ezután elhatározta, hogy az elsőfokú iparhatósághoz javaslatot terjesztenek, melyben kéri, hogy a hatóságilag engedélyezett végeladások ellenőrzésére egy szakértő bizottság delegáltassék annak felülvizsgálására, hogy az engedélyt nyert cég eleget tesz-e a törvényben foglalt rendelkezéseknek és vizsgálják felül a feltárt, hogy csakis az abban felsorolt áruk kerülhessenek eladásra. Az ellen-

séges. A Banca Nationalának nem ez az első kísérlete arra, hogy beavatkozással mentse az értékben folyton csökkenő lej pozícióját, de ezek a törekvések mindeideig sikertelenek maradtak. A lej árfolyama fokozatos lemorzsolódással és állandó hullásműzások közepette néhány hét alatt több mint tizennyolc pontot veszített a zürichi tőzsdén. November 10-én a lej még 48 3/4 del jegyezték míg a mai értéke 100 lejt véve alapul, alig 235 svájci frank. Ezalatt az idő alatt azonban a lej elérte legmélyebb pontját is, mégpedig november 24-én, amikor a zürichi 31.1/4 zárlat után a nem hivatalos forgalomban 28.5 el értékelték.

Hogy valamit tenni kell, mégpedig sürgősen a lej árfolyamának végleges stabilizálása érdekében, az kétségtelen, ezt azonban mester-séges beavatkozáson kívül elsősorban a belföldi gazdasági élet teljes konszolidálásával, vagy legalább is a konszolidálás iránti őszinte törekvéssel lehetne elérni.

örzésről egy a kamarának, mint az iparhatóságnak a szakértők hetenkint jelentést tennének. Ugyancsak ez az eljárás volna foganatosítandó az ezután kiadandó végeladási engedélyeknél is. Végül elhatározta az értekezlet, hogy szűkebbkörű bizottságot delegál egy, a tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslat-tervezet kidolgozására.

Emelik a francia vasutak tarifáját. Párisból jelentik: A közlekedésügyi minisztérium javaslatára a vasutak tarifáját jelentősen fel fogják emelni. A pontos megállapítások szerint a francia vasutak ezévi deficitje 700 millió frank, amelyet csak a tarifa emelésevel lehet csökkenteni.

Szilárd a galaci gabonapiac. Galacból jelentik: A galaci gabonapiac az utóbbi napok folyamán erős szilárdulás állott be a gabonárákban. Az áremelkedés különösen a tengerinél jelentős, amely 59-60 ezer lejt jegyez ab bordó, a szerb áru pedig 138-140 dinar tonnánként. A buza ára az eddigi vagononkénti 75-77 ezer lejről 87-88 ezer lejre emelkedett. Árpa vagononként 55-56 ezer lejt, zab 50-51 ezer lejt ab sleg. A gabonárák emelkedésével szemben a bab-, tökmag-, dióárak csökkentek. A babot vagononként 59-60 ezer lejt árban adják vagononként, míg a tökmag ára 16 ezer lejt, ami az eddigi árakkal szemben 2-3 ezer lejt esést jelent. Dióban az üzlet lanya.

A román amerikai pénzügyi egyezmény részletei. Washingtonból jelentik: A Romania és az Egyesült Államok között létrejött egyezményt a hadiadósságok törlesztése kérdésében kedden este hat órakor aláírták. Az adósságok teljes összegét kamatokkal együtt az aláírás pillanatában negyvenötmillió dollárnak veszik. Az adósság lefizetésének feltételei a következők: A román kötelezettségek teljes lefizetésének határideje hatvan év. Az első tíz évben a kamat az amortizációval együtt három százalék, a következő években három és fél százalék. Az 1926-ban fizetendő annuális két százezer dollar lesz. 1927-től 1932 ig az annuitás évente százezer dollárral emelkedik és 1932-ben éri el az egymillió dollárt. Az évente fizetendő részlet 1940-ben éri el a maximumát és azontul állandó marad.

Nagy áremelkedések a francia értéktőzsdén. Párisból jelentik: A francia főváros értéktőzsdéjén tegnap hatalmas arányú, szinte pápik-szerű áremelkedések voltak. A hirtelen hosszú kizárólag a francia frank esésével lehet kapcsolatba hozni. Különösen a konszolidált értékpapírok iránt volt óriási kereslet, de keresték ezenkívül a román petróleumpapírokat is és ezek közül elsősorban a Steaumat, a Concordiat és az Astrat, amelyek hatal-

mas áremelkedést értek el. A francia gazdaság körök azon tényezői, akik az államgazdálkodásba is betekintést nyernek, már régebben várták, mert tisztában voltak azzal, hogy a francia frank nem lesz képes tartani azt az értéket, mely egyidőben már stabilizálnak látszott. A frankot szeptember végén még 243 as árfolyamon jegyezték. Zürichben ez az árfolyam már fokozatos lemorzsolódással 1965-re csökkent.

A budapesti Agrár Bank beolvadt a Magyar-Olasz bankba. Budapestről jelentik: A magyar hivatalos lap mai száma közli, hogy az Agrár Bank beolvadt a Magyar-Olasz bankba és részvényeit 1:3 alapon cserélik be Magyar-Olasz bank részvényekre.

Kölcsönajánlatokat kapott a CFR? Bukarestből jelentik: Beavatottak szerint a kormány több ajánlatot kapott külföldről a CFR részére nyújtandó kölcsönre. A kormány azonban eddig még egyetlen ajánlatra sem válaszolt, mert az az álláspontjuk, hogy bevárják a CFR új rezsimjének elsőéves eredményét és csak azután vesznek fel kölcsönt.

Kedvező az őszi vetések állása. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium kommunikéje szerint az idejében leezett hó miatt az őszi vetések rendkívül kedvezőek.

Románia rendezi olasz és francia adósságait. Bukarestből jelentik: Ma délután Bratianu Jonel, Duca és Bratianu Vintila hosszabb tárgyalásokat folytattak egymással az amerikai pénzügyi tárgyalásokkal kapcsolatban. Táviratilag utasították Titulescut, hogy miután ottani munkálatait, elvégezte utazzék Romába és kezdje meg a tárgyalásokat az olasz kormánnyal is fennálló adósságok rendezésére. Egyidejűleg elhatározták, hogy a franciaországi adósságokat is rendezik. Az erre vonatkozó tárgyalások levezetésével Diamandi meghatalmazott minisztert bízzák meg.

Targyalások a petrozényi bányák magyar részvényeseivel. Bukarestből jelentik: Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter ma délelőtt hosszabb tárgyalást folytatott a petrozényi bányák magyarországi részvényeseivel. A tárgyalások eredményét és tárgyát titokban tartják.

TŐZSDE

December 3 án

A lej: Zürichben 235 50, Párisban 11:80, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma délelőtt lanyhán indult, délutánra azonban szilárdulás állott be. Általában az amerikai adósság ügyében kötött előnyös szerződés létrejötte következtében, a piac optimizmus-al tekint a lej jövője felé. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31:15-31:20, Prága 6:53-6:55, Budapest 520-322, Páris 8:33-8:43, Zürich 42:50-42:70, Newyork 219:00-220:75, London 1067-1071, Milánó 8:90-8:92.

Zürich Zárlat: Berlin 123:50, Amsterdam 208:70, Newyork 519:00, London 2514:00, Páris 1989:00, Milánó 2090:00, Prága 1537:50, Budapest 72:70, Belgrád 920:00, Bukarest 235:00-Varsó 60:00, Bécs 73:15.

Bukarest. Devizák: Páris 8:43, Berlin 52:50, London 1071, Newyork 220:75, Milánó 8:90, Zürich 42:70, Bécs 31:10, Prága 6:55, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 825, német márka 52:50, leva 1:58, török lira 123, font sterling 1060, francia frank 8:80, svájci frank 42:50, olasz lira 9:00, drachma 2:90, dinár 892, dollár 220:00, lengyel forint 33:00, osztrák schilling 31:00, magyar korona 31:00, cseh korona 6:40, belga frank 9:90, holland forint —

Valódi persa-szőnyegek
Alkalmi vétel, olcsó árak. **Steinberg**, Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd.

Bőrkoptató
Feltűnő nélkül használható a dr. Biró-féle Gyopár-késmintények főösszéré teszik a fa-ó, sárga vörö a na arcot, a szaplót, majfoltot gyökereken elmulasztják. Kapható minden gyógyszerárban és thogneriában.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Ma színház...
butort
ahar venni, az Marc
színház az utat
SZÉK
KÖZVÉLEMÉNYEK BUTOR
színházok karakozás

DU

SZÍNHÁZ

Hevesi Piroska
Schumann-estély
10 én este fél 9 ó
hangversenyekklub
társis kollégium d
moly sikere után
juk a kiváló műv
melyre a romantik
totta össze mű-orá

OPE

Progra

Péntek: „M. Bata
Lipkowska Li

MAG

A színház

Nadja — Pinter
rejosztásbeli sikere
háztalagost lázaban
dik újabb szenzáció
tén át Pinter Bősz
donnája fogja játsz
valóságos divatrav
szomb t esti másod
pénztár a jegyzet

Névtelen hajó.
kes szenzációja lesz
moral, könyved ő
son keresztül a hal
veszik meg a jukat
pekét B. ói, K. T
hályfi, De-sy, Hon

Magyar

Péntek: Orlov (J
kal, sorozat

Szombat d. u. 4 k
olcsó helyára
Kovács Janc

Szombat este 8 k
pésével, Ne
Inász és Le
Mérésékleten

Vasárnap d. u. f
vagy a Villá
mérésékelt h

Valárnap d. u. fé
(Operatrepr
Ir-nnel, Ne
helyárákkal.

Vasárnap este 8
Böskével, N
vel Mérésék
szünet. Sor

Hétfő: Orlov (Pi
Leóvegyvel.

bárlat 45 s

Kedd: Orlov. (F
Leówegyval.

Napi bárlat

Mo

Select-mozg
4 és 5. „Az A
tális film 12 fe

nagy amerikai re
regénye után. F
művészet.

Urania-mozg
4 és 5. „A sár
érdekebe) rész.

Apollo-mozg
4 és 5. „Pietro
ma 8 telvo:ásba

Paul Richter.

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és fektetés
SZÉKELY ÉS RETI

KENDYRESEI BUTORGYÁR RÉSEV.-TÁRS. autorterméi,
szekelyiok harminckilencetket legelőbban illi szereshetik

"DURA"
BATERIE

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Hevesi Piroska Mendelssohn - Schubert - Schumann-estéje. Csütörtökön, december 10-én este fél 9 órakor lesz Hevesi Piroska idei hangversenyekültségének második estéje az unitárius kollégium dísztermében. Az első est komoly sikere után félfohozott érdeklődéssel várjuk a kiváló művésznő ezen hangversenyét, melyre a romantikusok legszebb műveiből állította össze mű-órát.

OPERA ROMÁNA.
Programul săptămănal.
Péntek: "M. Baturily" (Cio Cio San szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég)

MAGYAR SZÍNHÁZ
A színházi iroda közleményei
Nadja - Pintér Bőske. Az Orlov első szerepeltésbeli sikere még senke el az emberek színházlatolató lázában és a színház máris gondoskodás újabb szenzációról Szombattól kezdve négy este a Pintér Bőske, Erdély legvédelethebb primadonnája fogja játszani Nadja szerepét Pintér Bőske vilóságos divatruvát fog csinálni a színpadon. A szombat esti második premiera már árnyítja a penzár a jegyzet az első premie helyáiraival.
Névtelen hajó. A jövő hét csütörtökének érdek szenzációja lesz. Suora Vaue mélyseges humorral, könnyed ölet séggel beszélgeti 4 felvonáson keresztül a halot arat, akik a Névtelen hajó teszik meg a jukat a másvilágra. A vezető szerepeket B. A. I. K. T. Th. Erasi Csilla, Forgács, Mihályfi, De-sy, Homokay játézzák.

Magyar Színház heti műsora
Péntek: Orlov (Jéletszűlet, rendezési helyáirakkal, sorozat 133)
Szombat d. u. 4 kor: János vitéz (Ifjúsági eladás, olcsó helyáirakkal. Bevezető előadások tart dr. Kovács János. Sorozat 134.)
Szombat este 8 kor: Orlov. (Pintér Bőske felépítésével, Neményi Liliával, László Andorral, Inász és Leóweyvel. Premia-bérlet 21 sz. Mérsékelt emelt helyáirak. Sorozat 135)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Piroska vagy a farkas vagy a Villáskirály lánya. (Gyermekelőadás, mérsékelt helyáirakkal. Sorozat 136)
Vasárnap d. u. fél 6 kor: Hazudik a muzeológus. (Operettrepreiz, új szerepsztással, Lengyel Irinnel, Neményivel, Inászszal. Lezállított helyáirakkal. Sorozat 137)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Orlov. (Pintér Bőskevel, Neményi, László, Inász, Leóweyvel Mérsékelt emelt helyáirakkal. Bérlet-szűnet. Sorozat 138)
Hétfő: Orlov (Pintér, Neményi, László, Inász és Leóweyvel. Mérsékelt emelt helyáirak. Napi bérlet 45 sz. A. Sorozat 139)
Kedd: Orlov. (Pintér, Neményi, László, Inász és Leóweyvel. Mérsékelt emelt helyáirakkal. Napi bérlet 46 sz. B. Sorozat 140)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Péntek és szombat, december 4 és 5. "Az Apokalypsis 4 lovagja". Monumentális film 12 felvonásban, filmre alkalmazva a nagy amerikai rendező Rex Ingraz, Blasco Ibanez regénye után. Főszerepben a legnagyobb amerikai művészer.
Urania-mozgó. Péntek és szombat, december 4 és 5. "A szűz fiú". II. rész. Az utolsó és legérdekesebb rész.
Apollo-mozgó. Péntek és szombat, december 4 és 5. "Pietro a kalóz". Szűz nácións bűnügyi dráma 8 felvonásban, a halózok életéből. Főszerepben Paul Richter.

Ügynökök
Férfiak és nők magas fizetéssel felvét tnek.
Braun festőművész, Arad, Calea Banatului (volt Asztalos Sándor-u) No 3.

Egy házból sem hiányozhat a
VALDA féle pastila
Ezen kitűnő belélegző szer, megvéd a hidegtől, nedvességtől, pórtól és baccilusától. Biztosítja a torok, mell és tüdő betegségek elleni hatásos kezelést.
Ezen kitűnő készítmény minden gyerek, felnőtt és öreg részére helyt kell hogy találjon minden ház és családban.
Vegyen még má egy doboz.

Valda Pastillát
A doboz facsimilje
Kapható minden gyógyszerterében és drogueriában

Csakis a H. CANORNE, Paris francia felvasu doboz valódi

Árverési hirdetés.
Ügyfelünk, Hirsch Kálmán somteréki (Szolnok D. b. k.) zsergyáros telepen f. hó 7-én d. e. 8 órakor, késedelmes vevő kárára és veszélyére, közjegyző közbejöttével, nyilvános árverésen, a legelőbbet ígérőnek eldunk ügyfelünk tulajdonát képező 82 drb hízökérből vevő általi kiválasztandó 70 drbo. Bántóképz 300 000 lej. Kiküldési ár kériként előnyesen 34 lej 50 bani. Átvétel: 35 drb azonnal, 35 drb 1925 dec. 14-én. Részletes árverési feltétel k megindhatók a tulajdonosnál, vagy aluliro tárgyidőknél: Cluj, 1925 d. cember 2. Dr. Benedek Dezső és Dr. Hirsch József, C. I. Victoriai 39

Gabella-jegyek **Révész Ernő**
sögyvnyomdaja - Marosvásárhely

Legszébb karácsonyi ajándék. Egy életnagyságu fényképsugyítás **150 L.**
Nagy választék tájképekben Kérettel együtt 100 litól feljebb.
B. Braun, festőművész - Arad, Calea Banatului No 3. (volt Asztalos Sándor u.)

Rádió-amatőrök figyelmébe!

A rádió vény Erdély területére vált ki erj széte után a TUNGSRAM R. T. forgalmazó hozza a közlekedési miniszterium rád ószakosztalya által engedélyezett 4000 km-ra ható távolóságu hár. m. csöves
WESTERN, Chicago
tipusu, rendes ül érzékeny vevőkészüléket, amely Erdély minden jobb szaküzletében kapható. Ezen készülék, amely a rövid és hosszú hullámokat minden zavaró hatás nélkül, beszédnél és zen nél egyformán vezi, alkalmas ugy a ragas, mint keret- és szobeantennás vételekre. A készülékekkel, tekintettel azoknak a pontos és finom szabályozhatóságára, minden európai város ledoott programja a legtisztábban hallható. További nagy előnye a WESTERN készülékeknek egyszerű kezelése, melyet bárki egy-kétszeri bemutatás után elsajáíthat.
A TUNGSRAM szavatol minden készülék pontos működéséért, melynek minden egyes példányán a TUNGSRAM védjegy látható. Ú yeljen tehát a márkára, mert csak az a valódi "WESTERN"-k szűlék, mely a TUNGSRAM táblácát viseli.
A szükséges engedélyt az eldó cég készséggel megseztí.

Raglanok
öltönyök,
gyerek-kosztümök
Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piața Unirii (Fötér) 14

Megyasszanyok! Valóságos!
Izléses ajándéktárgyak. Brillians ékszerék. Diszmitárgyak. Jegygyűrűk. Divatos függők. Arany karórák
és Barmimű ékszer- és óráruiz szolid áraton, dus választékban talál!
Löbl Ákos
ékszerésznel, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházzal

December 1-én megnyílt
Albert Sámuelné vezetése alatt
Arta. כשר
étterem
a Luther-sörccsarnokban, Széchenyi tér 18.

Mégis csak legjobb a késnélküli
"RASOL IDEAL"
borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja és kellemes hatású utána. - Óvakodjant az ártalmas utanzatoktól! Csak az "IDEAL" Egyedüli készítője. felírásu a valódi.
Reszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.
Sighetul-Marcu a dei egyedárusítója **Glanzman**
Adoll droge ia, **Sir. Bogdan Voda 40.**

Telefon 446
SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Fötér)
Tárgu-Mar es.
Sifonfejgyár
és nikkozó telep. Szikvizez és krahcherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnevadás. Régi fejek átöntése a legelőbbes árban.

Gladys
cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

Manométereket
és mindféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket állami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Magánjáró öntvényeket nyeregen és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timișoara. 1819

Prima tűzifát önként és sprítva, olcsón szállít Rímóczi, Gyúsgyár-utca. Telefon 477. 309

Héber nyelvtanár, kettős módszerrel vállal csoporttanítást olcsón. Kivételre házhoz is eljár. Cím a kiadóban. 302

Figyelem!

אתרנו בחדרנו!

Óz. Grosz A. Boliné, Oradea-Mare, Str. Nici Jorga 10. (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak rendezését és a bönenseket vállal. **Isleles konyha, olcsó árak**

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné אתרנו בחדרנו, vendéglője, Oradea Mare, Str. Nici Jorga (Zöldfa-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Barzel

Fierarie Vasúzet

Cinj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Kolozsvári zsidó közintézmény január elsei belépésre fiatalabb tisztviselőt keres. Pé feltétel nyelvtudás és gépírás feltétlenül megkívánatik. Fizetési igényeket és referenciákat tartalmazó ajánlatokat „1926” jellegre a kiadóba. 303

Fiatal segéd felvétetik. Ugyanott tanuló fizetésével. Dacia rövidárúasa.

Kérje mindenütt a híres **Horniman**

angol teát

Vezérképviselőt és lerakat: **Otto** și **Alfred Herzog**, Societate Anonimă Bucuresti, Pasagiul Comedia No 2.

Elegáns hölgyek csak

Les Tissus A.G.B

Párisi kreációk.

Párisi kreációk.

szöveteket viselnek. A legmodernebbek és legtartósabbak. **A. G. B. Engros-lerakat, Bucuresti, Strada Carol 70.**

Figyelem! Radio-amatőrök!

Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a

Radio Technica

készülékeit, amelyeknél a legjobb anyag s a legjobb technika kezeskedik a legjobb sikerről. — **Radio Technica vezetőség és gyár: Brasov (Brassó) Vasut-nica 39. Telefon 58.**

Igazi élvezetet csak úgy szerezhet magának a világ minden részéről érkező hírek, hangversenyek, előadások hallgatásával, ha felszereli a Radio Technicától szerzi be. 3-5 csöves készülékek minden alkatrészszel és felszereléssel kaphatók. A vevők számára az üzletben edényt a gyár megszerzi és minden speciális kérésre a legelőnyösebben teljesít. **Exp. Târgu-M. Dacia, Str. Eminescu 7.**

MECHANICA

papíripari vállalat, -- Timișoara

II, Str. Tita Maiorescu No 1.

Ajánlja gyártmányait se-

lyem, bársony, clot,

valamint maché

álarcokban,

confetti, ser-

serpentis, hólabda,

papírcsibita, jux sarkak-

ban, papírcsibita s stb.

FARSANGI CIKKEKBEN.

Csak viszontelárusítóknak.

Vashajtó sima és rec's. Kék hajtő ezüsthegygel, versenyen kívüli **Fratil Sternhell** árban szállít **Fratil Sternhell** tüáru gyára, Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 20.

Uj Kelet könyvosztályának folytatólagos jegyzéke.

Szépirodalom.

Courths Mahler: A kis libapásztorlány..	50
— Apja leánya.....	50
— Kató házassága.....	60
Mathers: Jön a rozson át (I—II, kötve)	260
Mikszáth: A fekete város (I—II).....	320
Nádas: Akiért csak a kezét kell kinyújtani	110
Orosz elbeszélők tára.....	20
Olah Gábor: A patkánybűvölő.....	100
Pap Viktor: Beethoven.....	65
— Haydn.....	45
— Bach.....	45
Edgar Poe: Artur Gordon Pym.....	110
Pünkösti: Bus Péter csodálatos esete..	80
Rilke: Imádságos könyv (Versek).....	170
Rachilde: A nőstényfarkasok lázadása..	330
M. Renard: L'rne doktor, a kisisten..	220
Rab Gusztáv: Mocsár az.....	200
Rouquette: A nagy fehér csönd.....	90
Romain Rolland: Cleramboult.....	176
— Colas Breugnon.....	100
— Anette és Szilvia.....	220
— A nyár.....	400
— Mahatma Gandhi.....	184
— Zenei Mniatörök.....	240
Renard: A kék veszedelem.....	200
Strindberg: Az apa.....	60
— Utópiák a valóságban.....	60
— Krisztina.....	110
— Vallomásra (IV. kiadás).....	264
Schopenhauer: A szerelem metafizikája	170
Szilágyi: Mint a fönix madár.....	80
Stoker: Drakula.....	180
Szenes Béla: A csirkefogó.....	135
— Vidám írások.....	80
— Husz egyfelvonásos.....	330
Szirmari: Menekülő lelkek.....	150
G. Sand vallomási.....	100
Tabery: Szarvasbika.....	160
Mark Twain: Koldus és királyfi.....	132
Turgenev: Napkelet előtt.....	170
— A diadalmas szerelem.....	20
Tolsztoj: Ifjúságom regénye.....	528
— Hadsí Murat.....	200
— Az ő holttest.....	110
— Krenin Anna (I—II).....	460
— Feltámadás (I—II).....	275
Rabindranath Tagore: Énes kövek.....	60
— A lélek szállata.....	60
— Hajóötök.....	308
— Áldozati énekek. A kereszt.....	110
— Bima'a.....	200
Moly Tamás: Karneval.....	80
— A faklya.....	100

Északromániai

1925. dec. 5-11. 1925. dec. 5-11.

Karácsonyi Mintavásár

SATU-MAREBAN

Ünnepélyes megnyitás: dec. 5-én d. e. 10 órakor.

Rádio. Kongresszusok. Ünnepi előadások. Targysorsjáték.

Magyarországi...
Közzététel...
Kéziratok...
Kéziratok...
Kéziratok...

1925 december 5

Erdély

Midőn a Keren fel Erdély zsidóság munkájában való hogy annak az eg Palesztina kisugár részesevé tegyék. teljesítmények alá értéknek, amelye kapcsolódás jelent hangra talált. Az landóan szaporodo nyek is fokozódta

A zsidó Pale Mig 1922-ben k vándorolhattak be dorlok száma a ha Mig az előző évek lés ellenére is mur dig most a gazda hogy majdnem mi bevándorlót elhely kor az egész világ zsidóság egyedül

Az Erec Jiszrá bödik és fokozódni rül majd a galutba egészségesebb gazd javítani.

Szilárd meggyo nak zsidó munkav közösségnek lefor A zsidó n java, mely eg tódul Erec Jis ott népünk deese előtt ál gálni a világ mint régen von áll.

A zsidó eskakis a me föld termé és az orszá teszünk, n zsidó szelle A gazd nyelvé fejt iskola rendszer eg közelmúltban fela

A Keren Haj ujjáépítéshez szü teremtését célozza kihangsúlyozni a összszidóságra és nagy jelentőségét. Mindezek alap szód fizetők konf Erdély egész zsid felhívni arra a m véreink az egész zsidóság támogatá

A konferenci hogy Erdély zsid háruló kötelessége ben nem fog elm sága mögött. Erdély minden szavunk! A Keren H pártkérdés és net pártok, hanem m Azok az eredmén építő zsidóság, a előtt már eddig minden zsidóra, l vallási meggyőző A Keren Haj kával, a Keren H dekeket, célja csa